

เจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน*

Attitudes toward Democratic Citizenship

of Pathumwan Institute of Technology Students

ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ

Thuntuch Viphatphumiprathes

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

Faculty of Science and Technology, Pathumwan Institute of Technology, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: thuntuch18@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจระดับเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 161 คนที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2563 ซึ่งใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของคณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยพหุด้วยวิธี Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีระดับเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในภาพรวมที่ระดับค่อนข้างสูง (Mean= 4.30, S.D.= .55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับเจตคติสูงสุด คือ ด้านความเคารพสิทธิผู้อื่น (Mean= 4.36, S.D.= .57) รองลงมา คือ ด้านความเคารพกติกา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Mean= 4.30, S.D.= .63 และ Mean= 4.24, S.D.= .63 ตามลำดับ) และ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน และผลการเรียน โดยทั้ง 4 ตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาได้ร้อยละ 61.6 ($R^2 = .616$, $F = 62.434$, $p\text{-value} < .05$) จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้จึงควรมุ่งพัฒนาเจตคติของนักศึกษาในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นอันดับแรก และนักศึกษาควรได้รับการขัดเกลาทางสังคมอย่างถูกต้องและเหมาะสมจากสื่อสังคมออนไลน์ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสถาบันการศึกษา

คำสำคัญ: เจตคติ; ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย; นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยี

*Received January 14, 2021; Revised January 19, 2021; Accepted February 9, 2021

Abstract

This study was aimed to 1) investigate to what extent Pathumwan Institute of Technology students felt about democratic citizenship and 2) examine factors influencing their attitudes. The study involved 161 undergraduate students who enrolled in the semester 2/2020 and they were recruited through stratified sampling, according to the proportion of students of each faculty. The data was collected through questionnaires and analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that 1) students' overall attitudes towards democratic citizenship were relatively high (Mean= 4.30, S.D.= .55). When considering each aspect, students' attitudes towards respect for the rights of others were at the highest level (Mean= 4.36, S.D.= .57) followed by their attitudes towards obeying rules and responsibilities to society (Mean= 4.30, S.D.= .63 and Mean = 4.24, S.D.= .63 respectively). In addition, 2) factors that could significantly affect students' attitudes towards democratic citizenship at .05 included socialization through social media, democratic parenting, socialization through peer groups, and grade results. These four variables could predict students' attitudes towards democratic citizenship, accounting for 61.6 percent ($R^2 = .616$, $F = 62.434$, $p\text{-value} < .05$). Based on the findings, students' attitudes on social responsibilities should be firstly developed. Moreover, students should be socialized correctly and appropriately by social media, family, peer groups, and educational institution.

Keywords: Attitudes; Democratic Citizenship; Institute of Technology Students

บทนำ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเมื่อปี พ.ศ.2475 ที่ผ่านมามีการทำให้รัฐประหารหลายครั้ง รวมถึงมีรัฐธรรมนูญหลายฉบับ ทั้งนี้ เคยเป็นที่เข้าใจกันว่าปัญหาประชาธิปไตยของไทยคือ การแทรกแซงทางการเมืองหรือการทำให้รัฐประหารโดยทหาร รวมถึงมองว่า นักการเมืองและประชาชนผู้เลือกตั้งเป็นปัญหา (Laothamatas, 2013) นอกจากนี้ ยังพบว่ายังมีปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกหลายประการ เช่น ความแตกแยกทางความคิด การไม่เคารพสิทธิเสรีภาพ การอ้างสิทธิเสรีภาพของตนโดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม จากปัญหาที่กล่าวมานี้มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ประชาชนขาดคุณลักษณะของ “ความเป็นพลเมือง” (Citizenship) (Laothamatas, and Rattanaset, 2014; Tantisoonthorn, 2014; Thewanaruemitkul, 2012) กล่าวคือ ประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้นั้น ประชาชนจะต้องมีความเป็นพลเมืองตามระบอบ

ประชาธิปไตยด้วย โดยจะมีการใช้สิทธิเสรีภาพอย่างมีความรับผิดชอบ เคารพผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพกติกา หรือกล่าวได้ว่า ความเป็นพลเมืองนั้นเกี่ยวข้องกับการมีความรับผิดชอบต่อปัญหาโดยไม่ปล่อยให้เป็นเรื่องของนักการเมืองหรือรัฐบาลเท่านั้น มีความรู้สิทธิรับผิดชอบต่อชุมชน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งในสังคมประชาธิปไตยนั้น ประชาชนควรมีความเป็นพลเมืองในด้านเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพกติกา รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยพลเมืองจะมองว่าตนเองมีความผูกพันกับสังคม/ชุมชนและเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา และส่งผลให้มีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง (Billig, 2017; Thewanaruemitkul, 2012) ดังนั้น การแก้ไขปัญหาประชาธิปไตยของไทยจะต้องแก้ไขที่ตัวพลเมือง เพื่อให้พลเมืองสามารถเข้าร่วมในการบริหาร และตระหนักถึงปัญหามืองที่บ้านเมืองที่ต้องเข้าร่วมกันแก้ไข (Laothamatas, 2011)

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่า ความเป็นพลเมืองจะมีส่วนช่วยให้ปัญหาต่างๆ ในสังคมลดน้อยลงได้ โดยความเป็นพลเมืองนั้นจะเป็นพลังของเมือง ยิ่งพลังของเมืองมีมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้ประเทศมีความเข้มแข็งและมีการพัฒนามากขึ้น หรือกล่าวได้ว่า เมื่อประชาชนมีความเป็นพลเมือง ก็จะเปลี่ยนจากปัญหา กลายเป็นผลหรือกำลังของเมือง ช่วยพัฒนาสังคมและรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งปัญหาทุกอย่างของสังคมก็จะแก้ไขได้ในที่สุด (Piyakulchaidej, 2019; Thewanaruemitkul, 2012)

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเจตคติที่มีต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติดังกล่าวของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน เนื่องจาก 1) การศึกษากับกลุ่มนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันจะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับเจตคติและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามาจากสายอาชีวศึกษาที่มาศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะทางระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ การเลือกศึกษานักศึกษาจากสถาบันการศึกษาแห่งนี้มีจุดเด่น/ความสำคัญเนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐที่มุ่งผลิตบัณฑิตเฉพาะทางสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์/วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีพัฒนาการมาจากโรงเรียนช่างกลปทุมวัน วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ตามลำดับ อีกทั้งยังมีอัตลักษณ์ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นนักปฏิบัติมืออาชีพ ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ทำการศึกษากับกลุ่มนักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษาทั่วไป (Billig, 2017; Blasko, Dinis da Costa, and Vera-Toscano, 2018; Chansilp, 2018; Chanthawan, 2016; Khong, 2010; Klaykaew, 2016; Paiboonthitipornchai, 2010; Pharcharuen, 2018; Portney, Eichenberg, and Niemi, 2009; Prescott, and Kittichonvorakun, 2012; Promthong, and Trakarnsirintont, 2017; Thammasakul, 2013; Viphatphumiprathes, 2013; Viphatphumiprathes, 2014) และ 2) การศึกษา “เจตคติ” จะช่วยทำให้เข้าใจความคิดความเชื่อ ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมของนักศึกษาได้ (Billig, 2017; Kamwachirapitak, and Yahakorn, 2017; Ritzer, 2007; Thongyoo, 2016) อีกทั้ง การที่ระบอบประชาธิปไตยรวมถึงปัญหาต่างๆ จะได้รับการแก้ไขและประสบความสำเร็จได้นั้น คนจะต้องมี “เจตคติ” ต่อความเป็นพลเมืองในการใช้ชีวิตในทางการเมืองและในสังคมอย่างมีความรับผิดชอบ ยอมรับกฎ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (Blasko, Dinis da Costa and Vera-Toscano, 2018) ผู้วิจัยได้

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นพลเมืองเพื่อนำมากำหนดเป็นตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ (Blasko, Dinis da Costa, and Vera-Toscano, 2018; Chansilp, 2018; Chanthawan, 2016; Khong, 2010; Klaykaew, 2016; Laothamatas, 2011; Paiboonthitipornchai, 2010; Nimpanich, and Veera-burion, 2017; Pharcharuen, 2018; Portney, Eichenberg, and Niemi, 2009; Prescott, and Kittichonvorakun, 2012; Promthong, and Trakarnsirinont, 2017; Ritzer, 2007; Tantisoonthorn, 2014; Thammasakul, 2013; Viphatphumiprathes, 2013; Viphatphumiprathes, 2014) ซึ่งได้แก่ เพศ ภูมิฐานะ ผลการเรียนรู้ ชั้นปี การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน และการขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ และผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Blasko, Dinis da Costa, and Vera-Toscano, 2018; Council of Europe, 2016; Office of the Education Council, 2011; Thewanaruemitkul, 2012; Viphatphumiprathes, 2017) เพื่อนำมากำหนดเป็นตัวแปรตามในงานวิจัย คือ เจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเคารพกติกา ด้านความเคารพสิทธิผู้อื่น และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสุดท้ายแล้วผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นฐานในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจระดับเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2563 จำนวน 407 คน ผู้วิจัยคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power (Faul, Erdfelder, Buchner, and Lang, 2009; Srisatidnarakul, 2020; Wiratchai, 2012) ซึ่งกำหนดขนาดของอิทธิพล (f^2) ในระดับปานกลางที่ .15 ความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อนในการทดสอบประเภทที่หนึ่ง (α) ที่ระดับ .05 อำนาจการทดสอบ ($1 - \beta$) ที่ระดับ .95 โดยมีจำนวนตัวแปรทำนาย (ตัวแปรอิสระ) 7 ตัวแปร คำนวณได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 153 คน แต่ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่ม

จำนวนตัวอย่างร้อยละ 5 เพื่อป้องกันปัญหาการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์/สูญหาย จึงทำให้ได้จำนวนตัวอย่าง 161 คน และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของทั้งสองคณะ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและตัวอย่างในงานวิจัย

คณะ	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
วิศวกรรมศาสตร์	378	149
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	29	12
รวม	407	161

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามซึ่งได้มาจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา ชั้นปี ผลการเรียน

ตอนที่ 2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน และการขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ตอนที่ 3 เจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเคารพกติกา ด้านความเคารพสิทธิผู้อื่น และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ที่ 0.66-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) ทั้งฉบับที่ 0.876 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ (Pravalpruk, and Wichitwanna, 2019) คือ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และมีค่า Cronbach's Alpha Coefficient ตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไปจึงยอมรับได้

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามในภาคเรียนที่ 2/2563 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดหลักจริยธรรมการวิจัย (Traimongkolkul, and Chatraphorn, 2012; Viphatphumiprathes, 2015; Viphatphumiprathes, 2020) คือ หลักการปกป้องความเป็นส่วนตัวและรักษาความลับ หลักความยินยอมของผู้ให้ข้อมูล และหลักคุณประโยชน์และความยุติธรรม โดยผู้วิจัยชี้แจงนักศึกษาก่อนเก็บข้อมูลว่า ข้อมูลที่นักศึกษาตอบเป็นความลับ โดยนักศึกษาไม่ต้องระบุชื่อลงในแบบสอบถาม อีกทั้งการนำเสนอผลการวิจัยเป็นแบบภาพรวมโดยไม่ได้จำแนกเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ การตอบแบบสอบถามเป็นไปด้วยความสมัครใจ หากนักศึกษาไม่ต้องการตอบแบบสอบถาม จะไม่มีผลใดๆ

ต่อตัวนักศึกษาในภายหลัง อีกทั้งคำนึงถึงผลการวิจัยว่าจะต้องก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวมและมีเกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่างในงานวิจัยอย่างเหมาะสมและยุติธรรมตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระดับเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผล (Srisa-ard, 2013) ระดับเจตคติของนักศึกษาเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับเจตคติต่ำ ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับเจตคติก่อนข้างต่ำ ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับเจตคติปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับเจตคติก่อนข้างสูง และค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับเจตคติสูง

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise โดยข้อมูลที่น่าเสนอได้ผ่านการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นตามหลักการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Leech, Barrett, and Morgan, 2005; Traimongkolkul, and Chatraphorn, 2012) คือ ตัวแปรมีการกระจายแบบโค้งปกติ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์เชิงเส้น ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรือ ไม่มี Multicollinearity และค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระ (ไม่มีความสัมพันธ์กัน)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีระดับเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในภาพรวมที่ระดับค่อนข้างสูง (Mean= 4.30, S.D.= .55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับเจตคติสูงสุด คือ ด้านความเคารพสิทธิผู้อื่น (Mean= 4.36, S.D.= .57) รองลงมา คือ ด้านความเคารพกติกา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Mean= 4.30, S.D.= .63 และ Mean= 4.24, S.D.= .63 ตามลำดับ) ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 2

เมื่อพิจารณาระดับเจตคติเป็นรายข้อในแต่ละด้าน สรุปได้ว่า 1) ด้านความเคารพกติกา มีระดับเจตคติสูงสุดในประเด็นที่กล่าวว่า ผู้กระทำผิดทุกคนต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมายอย่างเสมอภาคกัน (Mean= 4.59, S.D.= .74) และมีระดับเจตคติต่ำสุดในประเด็นที่ว่า ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเกิดจากการที่ประชาชนไม่เคารพกติกา (Mean= 3.72, S.D.= .37) 2) ด้านความเคารพสิทธิผู้อื่น มีระดับเจตคติสูงสุดในประเด็นที่กล่าวว่า ไม่ว่าบุคคลใดจะมีฐานะรวยกว่าหรือยากจนกว่ากัน มีระดับการศึกษาสูงหรือต่ำกว่ากัน ก็ถือได้ว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีและสถานะเท่าเทียมกัน (Mean= 4.58, S.D.= .75) และมีระดับเจตคติต่ำสุดในประเด็นที่ว่าปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นได้จากการที่ คนเสียงส่วนใหญ่ละเมิดสิทธิหรือใช้ความรุนแรงกับคนเสียงส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตน (Mean= 4.14, S.D.= .97) และ 3) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีระดับเจตคติสูงสุดในประเด็นที่กล่าวว่า นักศึกษารู้สึกห่วงใยในสิทธิและสวัสดิการของผู้อื่นที่ควรได้รับ และช่วยเหลือ

ผู้อื่นเมื่อถูกเอาเปรียบ (Mean= 4.47, S.D.= .77) และมีระดับเจตคติต่ำสุดในประเด็นที่ว่าประชาชนควรแก้ไข ปัญหาต่างๆ ด้วยตนโดยไม่เรียกร้องให้รัฐบาลมาแก้ปัญหาให้ (Mean= 3.68, S.D.= 1.26)

ตารางที่ 2 เจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

เจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบ ประชาธิปไตย	Mean	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1.ด้านความเคารพกติกา	4.30	.63	ค่อนข้างสูง	2
2.ด้านความเคารพสิทธิผู้อื่น	4.36	.57	ค่อนข้างสูง	1
3.ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	4.24	.63	ค่อนข้างสูง	3
ภาพรวม	4.30	.55	ค่อนข้างสูง	

วัตถุประสงค์ที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย ของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ/ตัวแปรทำนาย 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (x_1) ภูมิภาค (x_2) ชั้นปี (x_3) ผลการเรียน (x_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (x_5) การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (x_6) และการขัด เกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ (x_7) เมื่อทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า มี 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของ นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ (x_7) การอบรม เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (x_5) การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (x_6) และผลการเรียน (x_4) โดยทั้ง 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษาได้ร้อยละ 61.6 ($R^2 = .616$, $F = 62.434$, $p\text{-value} < .05$) ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษาสถาบัน เทคโนโลยีปทุมวัน

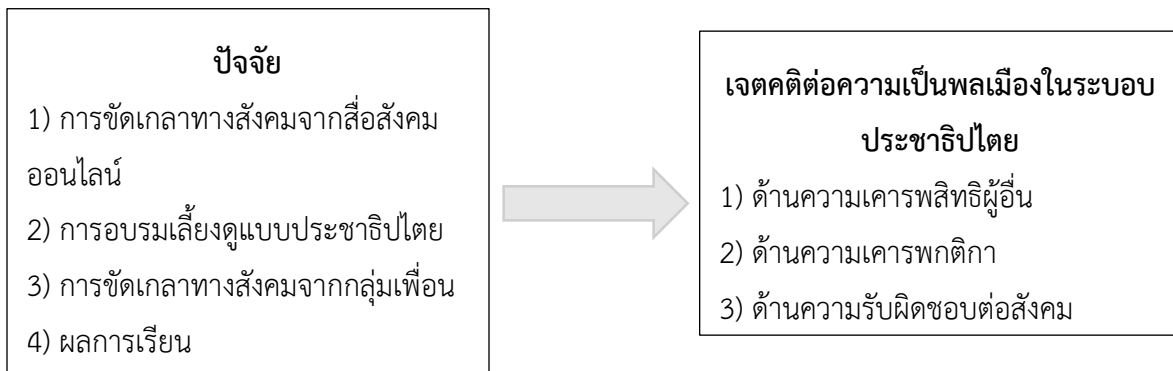
ตัวแปร	B	Std. Error	β	t	p-value
การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ (x_7)	.380	.057	.410	6.721	.000
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (x_5)	.263	.059	.290	4.450	.000
การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (x_6)	.180	.051	.212	3.514	.001
ผลการเรียน (x_4)	.119	.058	.105	2.060	.041
Constant= .339	$R^2 = .616$	Adjusted $R^2 = .606$	$F = 62.434$	$p\text{-value} = .000$	

ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการทำนายนายมากที่สุด คือ การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ ($\beta = .410, t = 6.721, p\text{-value} < .05$) รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($\beta = .290, t = 4.450, p\text{-value} < .05$) การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน ($\beta = .212, t = 3.514, p\text{-value} < .05$) และผลการเรียน ($\beta = .105, t = 2.060, p\text{-value} < .05$) ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\hat{Z}_y = .410(z_{x7}) + .290(z_{x5}) + .212(z_{x6}) + .105(z_{x4})$$

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้พบองค์ความรู้ใหม่ในแง่ของการทราบถึงเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษาที่มาจากสายอาชีวศึกษาซึ่งมาเข้าศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะในระดับปริญญาตรี ซึ่งพบว่า นักศึกษาในกลุ่มดังกล่าวมีเจตคติในภาพรวมที่ระดับค่อนข้างสูง โดยมีเจตคติในด้านความเคารพสิทธิต่อผู้อื่น สูงสุด ตามด้วยเจตคติด้านความเคารพกติกา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังได้ข้อค้นพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลในการทำนายนายเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษากลุ่มนี้ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน และผลการเรียน ดังสมการพยากรณ์ $\hat{Z}_y = .410(z_{x7}) + .290(z_{x5}) + .212(z_{x6}) + .105(z_{x4})$ ทั้งนี้ สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันมีเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยในภาพรวมที่ระดับค่อนข้างสูง ข้อค้นพบนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา Chanthawan (2016); Pharcharuen (2018); Viphatphumiprathes (2014) ซึ่งพบว่า นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและรัฐมีเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในภาพรวมที่ระดับค่อนข้างสูงเช่นกัน นอกจากนี้ งานวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษามีเจตคติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำสุด โดยเฉพาะในประเด็นที่มองว่าประชาชนควรแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยตนโดยไม่เรียกร้องให้รัฐบาลมาแก้ปัญหาให้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศ Chansilp (2018);

Chanthawan (2016); Promthong and Trakarnsirinont (2017); Viphatphumiprathes (2014) ที่พบว่า นักศึกษามีความเป็นพลเมืองในระดับต่ำด้านการมีส่วนร่วม/การให้ความสำคัญกับปัญหาชุมชน/บทบาทหน้าที่ในการจัดการปัญหา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของต่างประเทศ Khong (2010) ซึ่งพบว่า นักเรียนชาวสิงคโปร์ที่แม้ว่าจะมีเจตคติต่อความเป็นพลเมืองสูงและเคารพสิทธิผู้อื่นรวมถึงยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และศาสนาของกลุ่มเพื่อน แต่มีเจตคติด้านความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ

ข้อค้นพบนี้ สามารถอธิบายโดยใช้แนวคิดเรื่องเจตคติ (Billig, 2017; Kamwachirapitak, and Yaha-korn, 2017; Ritzer, 2007; Thongyoo, 2016) ดังนี้คือ การที่นักศึกษามีระดับเจตคติโดยภาพรวมค่อนข้างสูงนั้น สะท้อนได้ว่านักศึกษามีความรู้ความคิดความเชื่อ ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับค่อนข้างสูงทั้ง 3 ด้าน โดยมีด้านความเคารพสิทธิผู้อื่นสูงสุด รองลงมา คือด้านความเคารพกติกา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับเจตคติในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาที่อยู่ในระดับต่ำสุดนั้น สามารถอธิบายได้โดยใช้แนวคิดเรื่องความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Tantisoonthorn, 2014; Thewanaruemitkul, 2012; Viphatphumiprathes, 2017) กล่าวคือ การที่นักศึกษามีระดับเจตคติต่ำในประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม สะท้อนให้เห็นได้ว่านักศึกษาขาดการมองว่าตนเองมีความเชื่อมโยงกับสังคม ซึ่งการแก้ปัญหาที่สมควรที่จะเริ่มแก้ปัญหาที่ตนเอง โดยไม่ใช่เป็นฝ่ายเรียกร้องให้รัฐบาลหรือผู้อื่นมาแก้ปัญหาให้

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษานั้นมี 4 ตัวแปรซึ่งเรียงตามปัจจัยที่มีอิทธิพลในการทำนายนายมากที่สุด ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน และผลการเรียนตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 4 สามารถร่วมกันทำนายเจตคติดังกล่าวได้ร้อยละ 61.6 ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามแต่ละตัวแปร ดังนี้

2.1 การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ จากผลการวิจัยพบว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมือง ($\beta = .410$, $t = 6.721$, $p\text{-value} < .05$) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา Blasko, Dinis da Costa and Vera-Toscano (2018); Chanthawan (2016); Klaykaew (2016); Prescott and Kittichonvorakun (2012); Promthong and Trakarnsirinont (2017) ซึ่งพบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลต่อเจตคติและพฤติกรรมความเป็นพลเมืองของนักศึกษา

ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดเรื่องเจตคติ (Thongyoo, 2016) แนวคิดเรื่องการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) (Nimpanich, and Veeraburinon, 2017; Ritzer, 2007) และแนวคิดทฤษฎีสังคมวิทยาดิจิทัล (Digital Sociology) Lupton (2012) และ Viphatphumiprathes (2019) ซึ่งอธิบายว่า เจตคติเกิดขึ้นได้จากการได้รับการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งสื่อโดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันได้ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมตลอดชีวิตของบุคคล หรือสร้างกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้และรับเอาบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคม โดยในที่นี้

หมายถึง แนวทางความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ สื่อสังคมออนไลน์ถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นตัวแทนการขัดเกลาทางสังคม เพราะสามารถแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วในชีวิตประจำวันของผู้คน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคมด้วย

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จากผลการวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยโดยครอบครัวมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ($\beta = .290, t = 4.450, p\text{-value} < .05$) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา Blasko, Dinis da Costa and Vera-Toscano (2018); Chansilp (2018); Klaykaew (2016); Paiboonhitipornchai (2010); Pharcharuen (2018); Portney, Eichenberg and Niemi (2009); Viphatphumiprathes (2014) ซึ่งพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยโดยครอบครัวของนักศึกษา ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะ/พฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา

ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้โดยใช้แนวคิดเรื่องเจตคติ (Thongyoo, 2016) และแนวคิดเรื่องการขัดเกลาทางสังคม (Nimpanich, and Veeraburion, 2017; Ritzer, 2007) กล่าวคือ ในบรรดาตัวแทนการขัดเกลาทางสังคมต่างๆ นั้น ครอบครัวถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญเพราะเด็กเมื่อแรกเกิดมาส่วนใหญ่มีชีวิตร่วมอยู่กับครอบครัว ดังนั้น แบบแผนของเจตคติรวมถึงพฤติกรรมจะได้อาจมาจากครอบครัว ซึ่งมีทั้งการขัดเกลาทางตรง คือ การบอกกล่าว/การอบรมสั่งสอน และการขัดเกลาทางอ้อม เช่น การที่เด็กสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้ การที่เด็กจะเติบโตขึ้นมาจะมีพฤติกรรมอย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว หรือกล่าวได้ว่าการที่นักศึกษาจะมีเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้มากหรือน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งมาจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากครอบครัว เช่น การให้สิทธิเสรีภาพในการเลือกเรียน การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น/กำหนดกติกาของบ้านร่วมกัน การรับฟังเหตุผลของนักศึกษา และการปฏิบัติตนของพ่อแม่ที่จะทำให้นักศึกษารู้สึกว่าตนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกในเรื่องต่างๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย Laothamatas (2011) และ Tantisoonthorn (2014) ที่อธิบายว่า ความเป็นพลเมืองมิได้เกิดขึ้นได้เองโดยอัตโนมัติ แต่จะเกิดขึ้นจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดู/การปลูกฝังเกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้งแต่ภายในบ้าน

2.3 การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน จากผลการวิจัย พบว่า การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ($\beta = .212, t = 3.514, p\text{-value} < .05$) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา Blasko, Dinis da Cost and Vera-Toscano (2018); Chansilp (2018); Chanthawan (2016); Klaykaew (2016); Promthong and Trakarnsirinont (2017); Thammasakul (2013) ซึ่งพบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อคุณลักษณะ/พฤติกรรมความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา

ข้อค้นพบดังกล่าวสามารถอธิบายได้โดยใช้แนวคิดเรื่องเจตคติ (Thongyoo, 2016) และแนวคิดเรื่องการขัดเกลาทางสังคม (Nimpanich, and Veeraburion, 2017; Ritzer, 2007) กล่าวคือ กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มปฐมนูมิซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมเท่าเทียมกัน มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันและมีความสนใจคล้ายกัน

รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาทางสังคมหรือการให้การเรียนรู้ในการปรับตัว/หล่อหลอมเจตคติของบุคคล ถึงแม้ว่าครอบครัวจะเป็นตัวแทนการขัดเกลาทางสังคมที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อเจตคติของนักศึกษามากกว่ากลุ่มเพื่อน แต่การที่ปัจจุบันนักศึกษามีวิถีชีวิตและมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในสถาบันการศึกษา จึงมีส่วนทำให้ได้รับอิทธิพลการขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนในประเด็นความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้วย

2.4 ผลการเรียนรู้ จากผลการวิจัย พบว่า ผลการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ($\beta = .105$, $t = 2.060$, $p\text{-value} < .05$) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา Paiboonthitipornchai (2010) และ Viphatphumiprathes (2013) ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงจะยังมีระดับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูงขึ้นไป ทั้งนี้สามารถใช้แนวคิดเรื่องเจตคติ Kamwachirapitak and Yahakorn (2017); Thongyoo (2016) มาอธิบายได้ว่า การที่บุคคลจะมีเจตคติอย่างไรได้นั้นขึ้นอยู่กับความใส่ใจต่อข้อมูลนั้นๆ เสียก่อนและจำเป็นต้องมีความเข้าใจ ยอมรับ และมีความคงทนในการจำด้วย ดังนั้น การที่นักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงจึงสะท้อนให้เห็นได้ว่านักศึกษามีความใส่ใจ ความเข้าใจ ยอมรับ และมีความคงทนในการจำต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งน่าจะครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้นอกห้องเรียนในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้วย ซึ่งท้ายที่สุดจะมีอิทธิพลทำให้มีเจตคติต่อประเด็นดังกล่าวสูงตามไปด้วย

3. จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระที่ไม่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา คือ เพศ ภูมิภาค และชั้นปี ซึ่งข้อค้นพบครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา Pharcharuen (2018); Viphatphumiprathes (2013) และ Viphatphumiprathes (2014) ที่พบว่า 3 ตัวแปรดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่มีพื้นฐานสายอาชีวศึกษาและขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาที่ใกล้เคียงกัน คือ วิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงอาจส่งผลให้มีเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน

สรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่องเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พบว่า โดยภาพรวมแล้วนักศึกษามีระดับเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับเจตคติสูงสุด คือ ด้านความเคารพสิทธิผู้อื่น รองลงมา คือ ด้านความเคารพกติกา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน และผลการเรียน

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสะท้อนให้เห็นได้ว่า การที่เจตคติของนักศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้น ส่วนใหญ่

ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคมที่นักศึกษาได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์ ครอบครัว และกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยด้านผลการเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่ได้รับมาจากระบบการศึกษาร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยโดยภาพรวมในระดับค่อนข้างสูง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับเจตคติต่ำสุดในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น สถาบันการศึกษา/รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนโดยใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยให้นักศึกษาได้ลงสำรวจพื้นที่ทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษาเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา โดยมีเงื่อนไขให้นักศึกษาต้องวิเคราะห์ให้พบว่า ตัวนักศึกษาเองเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา/เป็นสาเหตุของปัญหานั้นๆ อย่างไร หรือกล่าวได้ว่า ควรสร้างกระบวนการเชื่อมโยงความคิดให้นักศึกษาได้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา ซึ่งการจะแก้ปัญหาได้นั้นต้องเริ่มที่ตัวนักศึกษาเอง และมีกิจกรรมให้นักศึกษาได้ลงมือแก้ไขปัญหาด้วยตนเองผ่านโครงงาน ทั้งนี้เพื่อที่จะเสริมสร้างเจตคติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่นักศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษา คือ การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อสังคมออนไลน์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน และผลการเรียน ดังนั้น

1.2.1 ควรให้ความรู้แก่นักศึกษาในด้านการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้นักศึกษามีวิจารณญาณในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร สามารถวิเคราะห์/เข้าใจการนำเสนอของสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงตีความหมายนัยยะต่างๆ เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยที่แฝงมากับสื่อสังคมออนไลน์

1.2.2 ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครอบครัว/ผู้ปกครองของนักศึกษาในด้านการอบรมเลี้ยงดูโดยการปลูกฝังบุตรในด้านต่างๆ คือ ด้านการเคารพกติกาและผลของการละเมิดกติกาภายในบ้าน ด้านการให้ความเคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่เห็นแตกต่างไปจากตน และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมโดยส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยการไม่เป็นผู้ก่อปัญหา

1.2.3 ควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยให้แก่นักศึกษา เพื่อให้กลุ่มนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่ดีในด้านการเคารพกติกา เคารพสิทธิผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีระหว่างเพื่อนนักศึกษาด้วยกันภายในสถาบันการศึกษา

1.2.4 ควรพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยบูรณาการความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไว้ในแต่ละรายวิชา กล่าวคือ นอกจากนักศึกษาคือจะได้รับความรู้และทักษะทางปัญญาจากวิชาที่เรียนแล้ว ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยสอดแทรกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา เช่น ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาสายอาชีวศึกษาจากหลายสถาบัน เพื่อให้ทราบข้อมูลในระดับมหภาค

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบประเด็นนี้ในกลุ่มนักศึกษาสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ในสถาบันการศึกษาประเภทอื่นๆ รวมถึงนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่กำลังพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมซึ่งกลุ่มเยาวชนถือว่าเป็นกำลังสำคัญของประเทศ

2.4 ควรนำระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มาใช้ร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาได้มากขึ้น

References

- Billig, S. H. (2017). Service and Service-Learning in International Baccalaureate High Schools: An International Comparison of Outcomes and Moderators. *International Journal of Research on Service-Learning and Community Engagement*, 5(1), 57-83.
- Blasko, Z., Dinis da Costa, P., & Vera-Toscano, E. (2018). *Civic Attitudes and Behavioural Intentions among 14-Year-Olds. How Can Education Make a Difference towards a More Democratic and Cohesive Europe?* Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Chansilp, V. (2018). Thai Youth's Citizenship. *Kasetsart University Political Science Review Journal*, 5(1), 187-209.
- Chanthawan, N. (2016). Democratic Citizenship: A Case Study of Undergraduates at the Main Campus of Ramkhamhaeng University. *Academic Journal Phranakhon Rajabhat University*, 7(1), 103-113.

- Council of Europe. (2016). *Competences for Democratic Culture: Living Together as Equals in Culturally Diverse Democratic Societies*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A. G. (2009). Statistical Power Analyses Using G*Power 3.1: Tests for Correlation and Regression Analyses. *Behavior Research Methods*, 41(4), 1149-1160.
- Kamwachirapitak, R., & Yahakorn, S. (2017). *Unit 6 Beliefs, Attitudes, and Human Behaviors*. in *Human Behavior*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Khong, K. L. (2010). *Students' Perceptions and Attitudes towards Citizenship: Identity, Social Cohesion and Responsibility as Citizens*. (Master's Thesis). Nanyang Technological University. Singapore.
- Klaykaew, K. K. (2016). The Influences of Socialization and Psychological Characteristics on Good Democratic Citizenship Behavior of Bachelor Degree Students. *Journal of Behavioral Science for Development*, 8(2), 209-231.
- Laothamatas, A., & Rattanaset, W. (2014). *Civic Public Administration*. Bangkok: Dhurakij Pundit University Press.
- Laothamatas, A. (2011). *Civic Politics*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Laothamatas, A. (2013). *Civics and Self-Government*. Bangkok: Kobfai Publishing/ Foundation for Democracy and Development Studies.
- Leech, N. L., Barrett, K. C., & Morgan, G. A. (2005). *SPSS for Intermediate Statistics: Use and Interpretation*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Lupton, D. (2012). *Digital Sociology: An Introduction*. Sydney: University of Sydney.
- Nimpanich, J., & Veeraburion, C. (2017). *Unit 8 Socialization*. in *Human Behavior*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Office of the Education Council. (2011). *Development Strategies of Civic Education 2010-2018*. Bangkok: Office of the Education Council, Ministry of Education.
- Paiboonthitipornchai, P. (2010). *The Study of Good Citizenship of Students of Bang Bua Thong Commercial School, Nonthaburi*. (Master's Thesis). Silpakorn University. Phetchaburi.
- Pharcharuen, W. (2018). Characteristics of Good Citizenship in a Democratic Society of Students in Maejo University. *MBU Education Journal: Faculty of Education Mahamakut Buddhist University*, 6(1), 148-161.

- Piyakulchaidej, V. (2019). *Unit 2 Democratic Citizenship*. in *Democracy and Democracy Development Process*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Portney, K. E., Eichenberg, R. C., & Niemi, R. G. (2009). *Gender Differences in Political and Civic Engagement among Young People*. Retrieved March 2, 2020, from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1451262
- Pravalpruk, K., & Wichitwanna, S. (2019). *Unit 10 Construction and Validation of Affective Domain Test*. in *Statistics Research and Evaluation in Education*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Prescott, C., & Kittichonvorakun, S. (2012). *News and Information Exposure and Media Influences on Undergraduate Communication Arts Students' Political Perception, Songkhla Province*. Songkhla: Hatyai University.
- Promthong, T., & Trakarnsirinont, W. (2017). The Study of Citizenship: Case Study of People in Umong Subdistrict, Mueang District, Lumphun Province. *Political Science and Public Administration Journal*, 8(2), 103-127.
- Ritzer, G. (2007). *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Malden, Massachusetts: Blackwell Publishing.
- Srisa-ard, B. (2013). *Introduction to Research*. Bangkok: Suweeriyasan.
- Srisatidnarakul, B. (2020). *Effect Size, Power Analysis, and Sample Size Calculation Using G*Power Program*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Tantisoonthorn, T. (2014). *Citizenship, Human Rights and Democracy*. Bangkok: Institute of Public Policy Studies.
- Thammisakul, T. (2013). *Factors Affecting Public Mind Behavior of Vocational Certificate Students at Attawit Commercial Technology College* (Research Report). Bangkok: Attawit Commercial Technology College.
- Thewanaruemitkul, P. (2012). *Civic Education*. Bangkok: Nanmeebooks Publications.
- Thongyoo, D. (2016). *Unit 7: Social Psychology*. in *Psychology for Living*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Traimongkolkul, P., & Chatraphorn, S. (2012). *Research Design*. Bangkok: Kasetsart University Press.

- Viphatphumiprathes, T. (2013). *Democratic Citizenship of Dhurakij Pundit University Students* (Research Report). Bangkok: Dhurakij Pundit University.
- Viphatphumiprathes, T. (2014). Factors Influencing Citizenship among Private University Students. *Saint John's Journal*, 17(20), 86-98.
- Viphatphumiprathes, T. (2015). Research Ethics in Social Sciences. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 34(6), 52-59.
- Viphatphumiprathes, T. (2017). Instructional Guidelines on Civic Education in Thai Higher Education. *Journal of Education Prince of Songkla University*, 28(3), 13-23.
- Viphatphumiprathes, T. (2019). Digital Sociology: Concept and Application. *Rajabhat Suratthani Journal*, 6(1), 43-55.
- Viphatphumiprathes, T. (2020). Ethical Issues in Qualitative Research. *Interdisciplinary Sripatum Chonburi Journal*, 6(1), 1-11.
- Wiratchai, N. (2012). *Sample Size for Hypothesis Testing*. Retrieved March 2, 2020, from <https://llskill.com/web/files/GPower.pdf>